

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 257/07-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. októbra 2007 predbežne prerokoval sťažnosť M. M., C., zastúpeného advokátom Mgr. R. Š., T., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 3 To 16/2007 z 19. februára 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. M. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. mája 2007 doručená sťažnosť M. M. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 To 16/2007 z 19. februára 2007 (ďalej aj „namietané uznesenie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že 30. novembra 2004 Vojenská obvodná prokuratúra v Bratislave podala na sťažovateľa a ďalšieho spoluobvineného obžalobu pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 (ďalej len „Trestný zákon“) a iné. Skutkov uvedených v obžalobe sa mal sťažovateľ dopustiť (spoločne s ďalším spoluobvineným) 20. novembra 2003 ako inšpektor Obvodného oddelenia Policajného zboru T. Následne došlo k zmene právnej kvalifikácie skutku, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie.

Okresný súd Trenčín (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom sp. zn. 2 T 128/2004 zo 6. mája 2005 oslobodil obžalovaných spod obžaloby podľa § 226 písm. a) Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 (ďalej len „Trestný poriadok“), teda z dôvodu, že nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý boli obžalovaní stíhaní. Na základe odvolania podaného Vojenským obvodným prokurátorom v Bratislave (ďalej len „prokurátor“) krajský súd uznesením sp. zn. 2 To 88/2005 z 12. júla 2006 podľa § 258 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku zrušil uvedený rozsudok okresného súdu a vec vrátil súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Po opätovnom prejednaní veci a doplnení dôkazov v zmysle pokynu odvolacieho súdu okresný súd rozsudkom sp. zn. 2 T 128/2004 z 27. decembra 2006 obžalovaných po druhýkrát oslobodil spod obžaloby, a to z toho istého dôvodu ako v prípade predošlého rozsudku. Proti uvedenému oslobodzujúcemu rozsudku okresného súdu prokurátor podal znovu odvolanie, na základe ktorého ho krajský súd uznesením sp. zn. 3 To 16/2007 z 19. februára 2007 zrušil a vec mu vrátil tak ako v prípade prvého prvostupňového rozhodnutia na nové prejednanie a rozhodnutie a s poukazom na ustanovenie § 262 Trestného poriadku okresnému súdu zároveň nariadil, aby vec bola prejednaná v inom zložení senátu. Odvolací súd sa v odôvodnení označeného uznesenia nestotožnil so závermi prvostupňového súdu, ktoré podľa jeho názoru nezodpovedajú vykonanému dokazovaniu a v podrobnostiach odkázal na závery svojho predchádzajúceho uznesenia z 12. júla 2006.

Sťažovateľ zastáva názor, že namietaným uznesením, konkrétne jeho výrokom, ktorým bolo nariadené, aby bola vec po vrátení súdu prvého stupňa podľa § 262 Trestného

poriadku prejednaná v inom zložení senátu, bolo porušené jeho základné právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy. V súvislosti s tým poukazuje na ustanovenie § 51 ods. 7 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“), podľa ktorého v prípade vrátenia veci odvolacím súdom súdu prvostupňového na ďalšie konanie a rozhodnutie vo veci platí pravidlo, že vec prerokuje ten istý senát (samosudca), ktorý rozhodol napadnutým a zrušeným rozsudkom.

V nadväznosti na to tvrdí, že aj keď ustanovenie § 262 Trestného poriadku pripúšťa, aby odvolací súd nariadil po vrátení veci súdu prvého stupňa prejednať vec v inom zložení senátu, ide o výnimku zo zásady ustanovenej v zákone o súdoch, ktorá môže prichádzať do úvahy iba v prípade existencie dôvodu na takýto postup, a preto nemožno použiť toto ustanovenie, iba s cieľom dosiahnuť za každú cenu iné rozhodnutie prvostupňového súdu zhodné s názorom súdu odvolacieho.

Podľa sťažovateľa *„Použitie ustanovenia § 262 vety prvej TP tak predstavuje veľmi závažný prielom do zásady, že nikto nesmie byť odňatý (bez dôvodne) svojmu zákonnému sudcovi; zákon pritom nestanovuje v tomto smere dostatočne jasné pravidlá. Podľa nášho názoru bolo v prípade sťažovateľa prikázanie veci inému senátu bezdôvodné, nakoľko rozhodnutie Okresného súdu Trenčín (Rozsudok zo dňa 27. 12. 2006), ktoré bolo vydané v súlade so zákonom po zvážení všetkých dostupných dôkazov, ale ktoré sa odchyľuje od názoru Krajského súdu Trenčín, nemôže byť dôvodom pre použitie inštitútu odňatia veci, len aby sa tým dosiahlo za každú cenu rozhodnutie zhodné s mienením odvolacieho súdu“.*

Okrem uvedených skutočností sťažovateľ vyčíta v odôvodnení svojej sťažnosti okresnému súdu a krajskému súdu celý rad ďalších procesných pochybení a tvrdí, že sa skutku, ktorý je mu kladený za vinu v zmysle obžaloby, nikdy nedopustil, spolu s ďalšími obvineným si plnili iba svoje povinnosti *„ktoré im vyplývali z výkonu služby a pri zaisťovaní osoby použili voči osobe donucovacie prostriedky v zmysle policajného zákona“.*

Sťažovateľ požaduje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil, že: «*právoplatným Uznesením Krajského súdu Trenčín, číslo konania: 3 To 16/2007 zo dňa 19. 02. 2007, ktorým ako odvolací súd podľa § 258 ods. 1 písm. b/, c/ zákona číslo 141/1961 Zb. Trestného poriadku platného do 31. 12. 2005 zrušil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a podľa ustanovenia § 259 ods. 1/ Trestného poriadku vrátil vec súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol, pričom podľa § 262 Trestného poriadku nariadil, aby bola vec prejednaná v inom zložení senátu, došlo k porušeniu ústavného práva sťažovateľa zakotveného v článku 48 ods. 1/ Ústavy Slovenskej republiky číslo 460/1992 Zb. v platnom znení, a to práva, že: „Nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.“*

2. Uznesenie Krajského súdu Trenčín, číslo konania: 3 To 16/2007 zo dňa 19. 02. 2007 sa v časti výroku, ktorým odvolací súd nariadil, aby bola vec podľa § 262 Trestného poriadku po vrátení súdu prvého stupňa prejednaná v inom zložení senátu zrušuje.»

Zároveň žiada, aby bolo namietané uznesenie v časti výroku, ktorým bolo nariadené, aby bola vec po vrátení súdu prvého stupňa podľa § 262 Trestného poriadku prejednaná v inom zložení senátu, zrušené.

Na základe písomnej výzvy ústavného súdu z 25. mája 2007 sa podaním z 8. júna 2007 vyjadril k sťažnosti krajský súd prostredníctvom svojho predsedu a podpredsedu. Krajský súd po oboznámení sa s obsahom súvisiacich súdnych spisov vyslovil presvedčenie, že jeho príslušný senát „*v danom prípade postupoval zákonne a uznesenie z 19. 2. 2007, sp. zn. 3 To 16/2007, ktorým podľa § 258 ods. 1 písm. b), c) Trestného poriadku účinného do 1. 1. 2006 zrušil v celom rozsahu rozsudok Okresného súdu Trenčín z 27. 12. 2006, sp. zn. 2 T 128/2004, podľa § 259 ods. 1 citovaného Trestného poriadku vec vrátil okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol a súčasne podľa § 262 Trestného poriadku účinného do 1. 1. 2006 nariadil, aby vec bola prejednaná v inom zložení senátu, aj dostatočne z hľadiska vyslovených záverov odôvodnil. Senát krajského súdu totiž zistil, že vykonané dôkazy dostatočne odôvodňujú skutkové zistenia a právne závery v tom smere, že žalovaný skutok sa stal, spáchali ho obaja obvinení, teda*

aj sťažovateľ a ich konanie vykazuje znaky žalovaných trestných činov, preto vyslovil záver, podľa ktorého hodnotenie vykonaných dôkazov okresným súdom a jeho právny záver, o oslobodení obvinených spod obžaloby sú nielen v rozpore s vykonanými dôkazmi a preto aj nesprávne, ale navyše aj v rozpore s predchádzajúcim zrušujúcim uznesením Krajského súdu v Trenčíne z 12. 7. 2006, sp. zn. 2 To 88/2005 a v ňom v rovnakom smere vysloveným právnym záverom o nesprávnom hodnotení vykonaných dôkazov okresným súdom, ktorý okresný súd nerešpektoval“.

Krajský súd zaujal stanovisko aj k ďalším výhradám sťažovateľa týkajúcim sa napr. nesprávne označených zákonných ustanovení v úvodnej časti namietaného uznesenia, na ktorých sú založené dôvody jeho rozhodnutia, s tým, že tento nedostatok označuje za pisársku chybu. Pretože tieto výhrady sťažovateľa nie sú premietnuté do návrhu na rozhodnutie vo veci samej (petitu sťažnosti), ktorým je ústavný súd viazaný [§ 20 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], nepovažoval ústavný súd za potrebné sa im podrobnejšie venovať.

Vo vzťahu k výroku namietaného uznesenia, ktorým krajský súd podľa § 262 Trestného poriadku nariadil, aby predmetná vec bola prejednaná v inom zložení senátu, krajský súd uviedol, že ho považuje za zákonný. Ďalej krajský súd uvádza: *„Neobstojí tvrdenie sťažovateľa, že takýto postup by mal byť porušením jeho základného práva čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky s poukazom aj na ustanovenie § 51 ods. 7 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch, podľa ktorého, ak bude vec súdu vrátená na ďalšie konanie a rozhodnutie vo veci, bude pridelená sudcovi, ktorému bola ako zákonnému sudcovi pôvodne pridelená.“* Všeobecne platný princíp zakotvený v tomto ustanovení podľa krajského súdu neplatí v každom prípade, ale iba za predpokladu, že nenastala niektorá zo skutočností predpokladaných v ustanovení § 51 ods. 4 písm. a) až d) zákona o súdoch, t. j. že zákonný sudca, ktorému bola vec pridelená, bol z konania a rozhodovania vylúčený. Krajský súd považuje rozhodnutie odvolacieho súdu o tom, že vec má byť prejednaná

v inom zložení senátu, za rozhodnutie o vylúčení zákonného sudcu (resp. senátu) z konania a rozhodovania.

Krajský súd ďalej poukazuje aj na to, že v ustanovení § 262 Trestného poriadku nie sú uvedené konkrétne dôvody, pre ktoré môže odvolací súd nariadiť, aby vec bola prejednaná a rozhodnutá v inom zložení senátu, avšak z dikcie tohto zákonného ustanovenia možno podľa neho vyvodit', že *„takými dôvodmi, môžu byť práve dôvody, pre ktoré odvolací súd zruší (a to aj opakovane) rozhodnutie súdu prvého stupňa a vracia mu vec na nové prejednanie a rozhodnutie a ktoré majú podklad v nesprávnom procesnom postupe a zistených chybách zo strany súdu prvého stupňa. Vyplýva to aj z ustálenej súdnej praxe všeobecných súdov, podľa ktorej dôvodom na rozhodnutie podľa § 262 Trestného poriadku účinného do 1. 1. 2006, aby vec prejednal a rozhodol senát v inom zložení senátu, môže byť predovšetkým podstatne odlišný názor odvolacieho súdu od názoru senátu okresného súdu na hodnotenie vykonaných dôkazov, na vyvodené skutkové zistenia a právne závery, nie dôsledné rešpektovanie, resp. nerešpektovanie právneho názoru vysloveného odvolacím súdom pri skoršom prejednaní veci a vrátení veci na nové prejednanie a rozhodnutie súdu prvého stupňa, či iné dôvody predpokladané v ustanovení § 25 Trestného poriadku (dôležité dôvody pre odňatie a prikázanie veci). Z rozhodovacej praxe všeobecných súdov tiež vyplýva, že rozhodnutie odvolacieho súdu, aby bola vec prejednaná a rozhodnutá v inom zložení senátu, nemusí byť podrobne odôvodnené, v zásade postačuje odkaz na konkrétne ustanovenie zákona a to predovšetkým v záujme zachovania dôstojnosti a autority súdu“.*

Z odôvodnenia namietaného uznesenia podľa názoru krajského súdu dostatočne vyplýva, že *„tak postupoval preto, lebo hodnotenie vykonaných dôkazov okresným súdom a jeho právny záver o oslobodení obvinených spod obžaloby sú nielen v rozpore s vykonanými dôkazmi a preto aj nesprávne, ale navyše aj v rozpore s predchádzajúcim zrušujúcim uznesením Krajského súdu v Trenčíne z 12. 7. 2006, sp. zn. 2 To 88/2005 a v ňom v rovnakom smere vysloveným právnym záverom o nesprávnom hodnotení vykonaných dôkazov okresným súdom, ktorý okresný súd nerešpektoval. Aj v tomto prípade teda krajský súd pri rozhodovaní aplikoval príslušné ustanovenie Trestného poriadku a teda išlo o rozhodnutie zákonné a nie arbitrárne“.*

Z týchto dôvodov krajský súd navrhol sťažnosť ako nedôvodnú odmietnuť.

Vyjadrenie krajského súdu ústavný súd doručil právnenému zástupcovi sťažovateľa, ktorý k nemu zaujal stanovisko v podaní z 8. októbra 2007. V tomto podaní zotrval v celom rozsahu na podanej sťažnosti a v nej uvedených dôvodoch. Zásadný nesúhlas vyslovil najmä s názorom krajského súdu, že rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa okrem zrušenia prvostupňového rozhodnutia a vrátenia veci na nové prejednanie a rozhodnutie zároveň tomuto súdu nariadilo, aby vec bola prejednaná v inom zložení senátu, nemusí byť podrobne odôvodnené s tým, že „v zásade postačuje odkaz na konkrétne ustanovenie zákona“. V spojitosti s tým nastoľuje otázku, akú právnu istotu by mal v takomto prípade „občan, ktorého sa takéto rozhodnutie týka o tom, že v jeho veci je postupované štandardne, spravodlivo a v súlade so zákonom?“.

Sťažovateľovi nie sú zrejmé dôvody, *«prečo by mal byť pôvodný senát či už ako celok, alebo jeho jednotliví sudcovia (ktorí vec 2 x oslobodili) vylúčení z prejednávania a rozhodovania a prečo by mal rozhodovať iný senát (ktorý vec po novom „značne skrátrenom dokazovaní“ skončil odsudzujúcim rozsudkom). Vyslovenie právneho názoru Okresným súdom v odôvodnení druhého oslobodzujúceho rozsudku (po tom, ako vykonal doplnenie dokazovania v intenciách prvého zrušujúceho uznesenia Krajského súdu) nemôže byť dôvodom pre zmenu senátu»*.

Pochybnosti o tom, či v jeho trestnej veci rozhoduje zákonný sudca, pramenia podľa názoru sťažovateľa iba z toho, že namietané rozhodnutie neobsahuje náležité odôvodnenie.

Sťažovateľ dáva do pozornosti ústavnému súdu aj to, že medzičasom senát okresného súdu v novom zložení v predmetnej trestnej veci rozhodol a sťažovateľa napriek dvom predchádzajúcim oslobodzujúcim rozsudkom uznal za vinného.

Tieto skutočnosti utvrdili sťažovateľa v tom, že „v danom prípade nejde o štandardne vedený spravodlivý proces vedený zákonným sudcom (resp. senátom) so zachovaním princípu rovnosti zbraní tak pre obžalobu ako ja pre obhajobu“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prejednanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prejednaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Zo sťažnosti a z obsahu spisu vyplýva, že okresný súd rozsudkom sp. zn. 2 T 128/2004 zo 6. mája 2005 oslobodil sťažovateľa, ako aj ďalšieho spoluobvineného podľa § 226 písm. a) Trestného poriadku spod obžaloby pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) Trestného zákona v súbehu s trestným činom ublíženia na zdraví podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona a s trestným činom vydierania podľa § 235 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona z dôvodu, že nebolo preukázané, že sa stal skutok, pre ktorý boli obžalovaní stíhaní.

Na základe odvolania podaného prokurátorom krajský súd uznesením sp. zn. 2 To 88/2005 z 12. júla 2006 podľa § 258 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku zrušil

rozsudok okresného súdu sp. zn. 2 T 128/2004 zo 6. mája 2005 a vec vrátil súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Po opätovnom prejednaní veci a doplnení dôkazov v zmysle pokynu odvolacieho súdu okresný súd rozsudkom sp. zn. 2 T 128/2004 z 27. decembra 2006 obžalovaných opakovane oslobodil spod obžaloby, a to z toho istého dôvodu ako v prípade prvého oslobodzujúceho rozsudku. Aj proti tomuto rozsudku okresného súdu podal prokurátor odvolanie, na základe ktorého ho krajský súd uznesením sp. zn. 3 To 16/2007 z 19. februára 2007 zrušil a vrátil mu vec na nové prejednanie a rozhodnutie s tým, že s použitím ustanovenia § 262 Trestného poriadku zároveň okresnému súdu nariadil, aby vec bola prejednaná v inom zložení senátu.

Sťažovateľ namieta, že výrokom označeného uznesenia krajského súdu, ktorým nariadil, aby bola predmetná vec po vrátení súdu prvého stupňa prejednaná v inom zložení senátu, bolo porušené jeho základné právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy.

Námietku porušenia uvedeného základného práva sťažovateľ zakladá predovšetkým na názore, že rozhodnutie krajského súdu nebolo vo vzťahu k inkriminovanému výroku náležite odôvodnené, a preto nie je zrejmé, prečo bolo rozhodnuté práve takto a aké sú dôvody, pre ktoré nemohol vo veci rozhodovať senát, ktorému bola vec pôvodne pridelená.

Sťažovateľ považuje za paradox to, *„že keby uznesenie o tom, že vec prejedná senát v inom zložení bolo náležite odôvodnené, nemuselo vôbec dôjsť k pochybnostiam o tom, či o veci rozhoduje zákonný sudca v intenciách Ústavy a zákona“*.

Krajský súd neuviedol podľa sťažovateľa konkrétne dôvody odňatia veci senátu, ktorý v nej už dvakrát rozhodoval, z čoho sťažovateľ vyvodzuje podozrenie, že ustanovenie § 262 Trestného poriadku bolo v okolnostiach daného prípadu aplikované so zámerom, aby bolo dosiahnuté iné, pre neho nepriaznivé rozhodnutie súdu prvého stupňa.

Tomu nasvedčuje aj skutočnosť, že senát okresného súdu v novom zložení napriek písomnému oznámeniu obhajcu, že vo veci je podaná sťažnosť ústavnému súdu, vykonal vo veci dokazovanie a rozhodol. Sťažovateľ zároveň dodáva, že *„Dokazovanie oproti pôvodnému stavu vykonanému predchádzajúcim senátom bolo zredukované (neboli vypočutí všetci svedkovia, neboli akceptované ani námietky zaujatosti ani návrhy obhajoby na doplnenie dokazovania), súd na druhom pojednávaní rozhodol (v inom zložení senátu!) a obžalovaného M. napriek dvom predchádzajúcim oslobodzujúcim rozsudkom uznal vinným a uložil mu trest“*.

Rozsudok nenadobudol právoplatnosť, pretože sťažovateľ aj jeho obhajca podali proti nemu po skončení hlavného pojednávania do zápisnice odvolanie.

Sumarizujúc uvedené ústavný súd zo sťažnosti a z pripojených rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu zistil, že v trestnej veci sťažovateľa (a ďalšieho spoluobvineného) boli do doručenia jeho sťažnosti ústavnému súdu okresným súdom vydané dva oslobodzujúce rozsudky (oba sp. zn. 2 T 128/2004, prvý zo 6. mája 2005 a druhý z 27. decembra 2006), ktoré boli zrušené na základe odvolania prokurátora krajským súdom ako súdom odvolacím, a to v prvom prípade jeho uznesením sp. zn. 2 To 88/2005 z 12. júla 2006 a v druhom prípade uznesením sp. zn. 3 To 16/2007 z 19. februára 2007.

Označenými rozsudkami okresného súdu bol sťažovateľ v podstate z rovnakých dôvodov oslobodený spod obžaloby podľa § 226 písm. a) Trestného poriadku, teda preto, že podľa názoru okresného súdu nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je stíhaný.

Ako už bolo konštatované, v danej veci sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy.

Právu na zákonného sudcu sa už ústavný súd venoval vo viacerých svojich rozhodnutiach (napr. I. ÚS 239/04), kde predovšetkým uviedol, že princíp zákonného sudcu treba pokladať za celkom neopomenuteľnú podmienku výkonu súdnej moci, keďže na jednej strane dotvára a upevňuje sudcovskú nezávislosť a na strane druhej predstavuje

pre účastníka konania záruku, že na rozhodnutie jeho veci sú povolané súdy a sudcovia podľa vopred ustanovených zásad tak, aby bola zachovaná zásada pevného a náhodného prideľovania súdnej agendy a aby bol vylúčený - pre rôzne dôvody a rozličné účely - výber súdov a sudcov „ad hoc“.

Výhrady sťažovateľa k namietanému uzneseniu sa podľa petitu týkajú len výroku, ktorým nariadil, aby vec po vrátení súdu prvého stupňa bola znovu prejednaná a rozhodnutá v inom zložení senátu. Krajský súd sa pritom odvolal na prvú vetu ustanovenia § 262 Trestného poriadku, podľa ktorej ak odvolací súd rozhodne, že sa vec vracia na nové prejednanie a rozhodnutie súdu prvého stupňa, môže súčasne nariadiť, aby bola prejednaná a rozhodnutá v inom zložení senátu.

Ústavný súd sa s výhradami sťažovateľa založenými na tvrdení o nedostatočnom odôvodnení napadnutého výroku označeného rozhodnutia nestotožňuje. Zo zrušujúceho uznesenia krajského súdu sp. zn. 3 To 16/2007 z 19. februára 2007 je totiž zrejmé, že krajský súd mal zásadné konkrétne výhrady k oslobodzujúcemu rozsudku okresného súdu z 27. decembra 2006 a z toho dôvodu ho aj zrušil.

Odvolací súd v relevantnej časti odôvodnenia namietaného uznesenia konštatoval:

„Okresný súd na hlavných pojednávaniach síce vykonal rozsiahle dokazovanie, jeho závery však tomuto dokazovaniu nezodpovedajú. Odvolací súd poukazuje na svoje predchádzajúce rozhodnutie a jeho dôvody a na týchto ani doplnené dokazovanie nič nezmenilo a je preto možno na tieto závery v podrobnostiach opätovne odkázať. Keďže dospel krajský súd k záveru, že prokurátorom namietané vady nie je možno odstrániť na verejnom zasadnutí o jeho odvolaní rozhodol na neverejnom zasadnutí.“

K už predchádzajúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu je potrebné dodať nasledujúce. Okresný súd oslobodil obžalovaných spod obžaloby podľa § 226 písm. a) Tr. por., teda, že nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý sú obžalovaní stíhaní. Znamená to podľa napadnutého rozsudku, že poškodený buď nebol nikým zbitý a konštatované poranenia sú len fiktívne, neskutočné, alebo, že si zranenia spôsobil sám, alebo s jeho súhlasom mu ich spôsobili iné osoby ako obžalovaní. Len čisto teoreticky by

v naznačenom prípade bolo možno uvažovať o oslobodení obžalovaných spod obžaloby podľa § 226 písm. c) Tr. por., teda že žalovaný skutok nespáchali obžalovaní.

Okresný súd sa podrobne zaoberal rozpormi vo výpovedi poškodeného, pričom konštatoval že v jeho výpovediach sú závažné rozpory a naopak výpovede svedkov z rady policajných orgánov napriek tomu, že sa v jednotlivých štádiách trestného konanie líšili ešte podstatnejšie, ponechal bez povšimnutia. Súd prvého stupňa a to je jeho hlavný a podstatný nedostatok úplne prehliada základné logické súvislosti predmetného prípadu a psychologické aspekty výpovedí poškodeného, obžalovaných a svedkov z radov polície. Ani odvolací súd neprehliada okresným súdom naznačené rozpory. Z psychologického hľadiska však bývajú výpovede poškodených osôb v mnohých prípadoch čiastočne nadnesené, či skreslené pod bezprostredným dojmom prežitej udalosti. Nasvedčuje tomu aj to, že poškodený podľa prvej lekárskej správy uvádzal prežitú udalosť plačlivo. Rovnakým však zostáva základ a podstatná časť jeho výpovede a to týkajúca sa použitého násilia. Od doby jeho zadržania 21. 11. 2003 okolo 01.30 hod až do deviatej hodiny bol v moci policajných orgánov. Podľa prvej lekárskej správy navštívil lekára 20 minút po prepustení z Obvodného oddelenia polície a lekárka konštatovala zranenia na jeho tele, ktoré boli následne podrobne vyhodnotené znalcom a ktoré museli byť spôsobené i s ohľadom na ich zafarbenie, v dobe, kedy bol v moci policajných orgánov. Odvolací súd nemá žiadne pochybnosti, že tieto mu boli spôsobené práve policajtami a nie je už rozhodujúce kde, teda či na mieste zadržania alebo po jeho predvedení na OO-PZ. Naopak zmeny vo výpovediach svedkov z radov polície sa jednoznačne nesú v znamení kolegiality. Psychologické a základné logické súvislosti tohto prípadu jednoznačne smerujú k tomu, že poškodený nemal najmenší dôvod označiť za osoby, ktoré mu predmetné zranenia spôsobili, iné, než skutočných pôvodcov jeho zranení a ani miesto, kde bol zbitý. Aj samotné výpovede ostatných policajtov, ktorí s poškodeným prišli do styku, tak ako sú vyhodnotené v predchádzajúcom rozhodnutí krajského súdu, z pohľadu logických súvislostí nepripúšťajú iný záver.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu, aby ju znovu prejednal a rozhodol i vzhľadom na to, že odvolací súd nemá sám možnosť rozhodnúť o vine obžalovaných s ohľadom na ustanovenie § 259 ods. 4 písm. a) Tr. por., pričom súčasne nariadil, aby vec prejednal iný senát.“

Ústavný súd považuje postup podľa prvej vety § 262 Trestného poriadku za neštandardný a skôr výnimočný a v súvislosti s tým súhlasí s názorom, že ide o závažný zásah do zásady, že nikto nemôže byť bezdôvodne odňatý svojmu zákonnému sudcovi, ak navyše zákon neustanovuje v tomto smere dostatočne jasné pravidlá, a teda ponecháva iba na úvahe odvolacieho súdu, či nariadi prejednanie a rozhodnutie veci v inom zložení senátu.

Podľa doterajšej judikatúry všeobecných súdov je jedným z dôvodov umožňujúcim odvolaciemu súdu nariadiť prejednanie a rozhodnutie veci v inom zložení senátu aj prípad, keď prvostupňový súd po zrušení veci odvolacím súdom a po jej vrátení na nové prejednanie a rozhodnutie nerešpektoval právny názor vyslovený v predchádzajúcom rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Základným kritériom pre posúdenie existencie dôležitých dôvodov pre postup podľa § 262 Trestného poriadku je v okolnostiach daného prípadu to, či senát okresného súdu, ktorý v pôvodnom zložení prerokúval a rozhodoval v trestnej veci sťažovateľa, poskytoval dostatočné garancie pre zabezpečenie dodržania základných zásad trestného konania ustanovených v § 2 Trestného poriadku a vylúčenie akýchkoľvek pochybností o jeho nezaujatosti ako princípu vyplývajúceho najmä z čl. 46 ods. 1 ústavy.

Existencia týchto dôležitých dôvodov je v danej veci podľa názoru ústavného súdu zjavná z citovanej časti odôvodnenia namietaného uznesenia, ktoré so zreteľom na konkrétnu trestnú vec obsahuje nielen odôvodnenie týkajúce sa časti výroku o zrušení napadnutého prvostupňového rozsudku a vrátení veci súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie, ale inkluzíve aj argumentáciu (odôvodňujúcu v záujme objektívneho prejednanie a rozhodnutia veci, t. j. aby vec bola prejednaná a rozhodnutá v inom zložení senátu, inými sudcami) aplikáciu § 262 Trestného poriadku.

Podľa názoru ústavného súdu by bolo možné citované odôvodnenie namietaného uznesenia považovať za nepreskúmateľné, ak by v daných súvislostiach nebolo odôvodnené vôbec, resp. keby použité odôvodnenie vecne nesmerovalo k podstate posudzovanej otázky.

Za arbitrárne by ho bolo možné považovať za predpokladu, že by bolo v zrejmom rozpore s platným právom.

O žiaden z uvedených prípadov však nejde, lebo v zásadných otázkach krajský súd zaujal zrozumiteľné a jasné stanovisko a vysporiadal sa s nimi ústavne dostatočne konformným spôsobom.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prejednaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 27/04).

Ústavný súd pri predbežnom prejednaní sťažnosti skúmal, či namietané uznesenie je v príčinnej súvislosti so základným právom nebyť odňatý zákonnému sudcovi upravenom v čl. 48 ods. 1 ústavy, a na základe uvedeného dospel k záveru, že v okolnostiach daného prípadu to tak nie je, a preto sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú odmietol (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd sa už ďalšími nárokmi na ochranu ústavnosti uplatnenými v sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. októbra 2007